

VAN NATURE

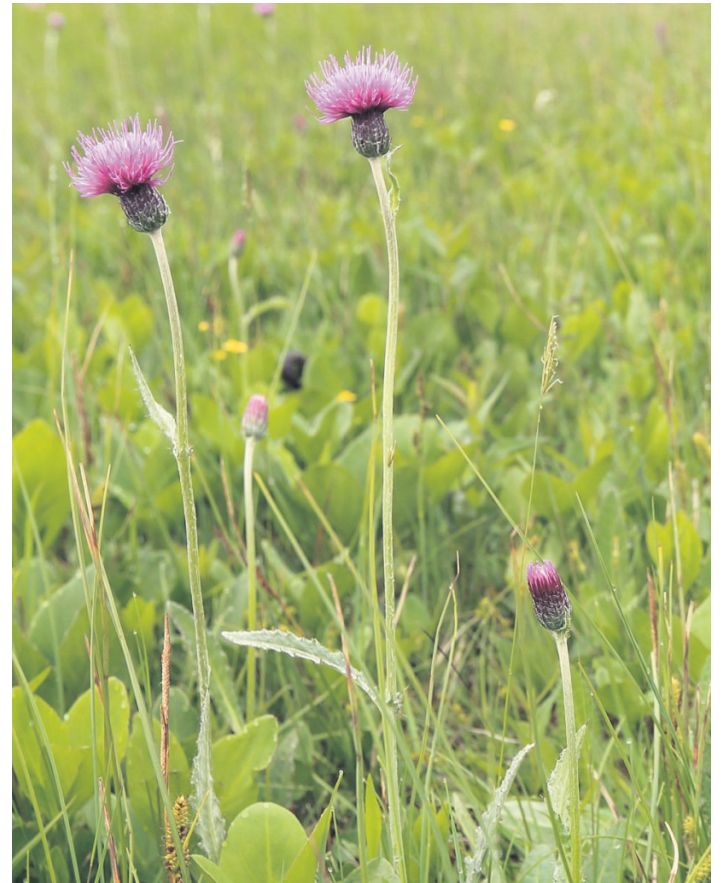
Jacques van der Neut schrijft in Van Nature over opvallende waarnemingen in de natuur. Hij werkt als boswachter in De Biesbosch. Daarnaast is hij een verwoed natuurfotograaf.

DS

Weidevogels zitten in de verdrukking. In de Alblasserwaard helpt Staatsbosbeheer deze vogels een handje door een graslandperceel langs de Geerweg blank te zetten. „Het perceel regent vol en is zeer ondiep, hetgeen ideaal is voor jonge weidevogels.”

▲ Een tureluur neemt een bad in de langgerekte, ondiepe waterplas. FOTOS JACQUES VAN DER NEUT

▲ Spaanse ruiter is vrij zeldzaam.

Weidevogels in hun nopjes

In de Alblasserwaard heeft Staatsbosbeheer ongeveer 550 hectare in eigendom. Naast hakgriendpercelen bij de Dordtse Avelingen beheren de groene mannen van deze dienst ook hooilanden en op andere terreinen proberen zij goede omstandigheden te creëren voor broedende weidevogels.

Nico de Bruin, boswachter ecologie van Staatsbosbeheer: „Wij wilden weidevogels naar de speciaal door ons beheerde percelen trekken. Door het blank zetten van een graslandperceel langs de Geerweg, in de wandelgangen noemen wij zoets ook wel een plas dras, heeft deze locatie zich inmiddels ontwikkeld tot een echte weidevogellokker.”

Met een telescoop tuur ik over de langgerekte, ondiepe waterplas. Verderop lopen tientallen grutto's, Kieviten en tureluurs. Veel vogels nemen een bad. In de begroeide oeverkanten lopen jonge Kieviten. Kleine donsballen in een paradijselijk weidevogelgebied. In het aangrenzende perceel wuiven koekoeksbloemen en boterbloemen in de wind.

Pompen

„Binnen het gebied hebben we via grondruil het perceel vrij weten te krijgen en daarna hebben we geen graafwerk verricht, hetgeen je bij reguliere vernattingsprojecten wel ziet. We zorgen er natuurlijk wel voor, dat het water niet kan weglopen. Bij hoge, zomerse temperaturen zakt het waterpeil wel door verdamping, maar

in zo'n geval pompen we er water in, zodat het waterpeil stijgt.”

Onlangs ontdekten vogelaars in dit gebied de grote grijze snip. „Dat klopt. Een toevallige passant die gewoonlijk broedt in Noordoost-Siberië en Noordwest-Alaska. De vogel was mooi op kleur met roodbruine tinten en heeft verder een opvallende, witte wenkbrauwstreep.”

Het natte terrein is ook in trek bij andere soorten zoals wulp, watersnip, wintertaling en smient. Verder scharrelen steltlopers als kemphaan, bosruiter, witgat en bonte strandloper er ook hun kostje bij elkaar. De Bruin benadrukt tevens dat de plas dras in de winter een belangrijke slaapplek is voor duizenden overwinterende ganzen en een 200 kleine

zwanen. „Zo'n bewust blank gezet perceel heeft een enorme aantrekkingskracht en vervult zowel in het voorjaar als in de winter een belangrijke rol.”

Bij de aanleg van een plas dras is succes niet altijd verzekerd. Zo ligt er ook zoets in de polder Kortenbroek, maar om de een of andere reden trekt die minder vogels.

Zeis

„Wellicht komt dat door de kleinere oppervlakte”, vult de bebaarde boswachter aan. De Bruin en zijn collega's houden zich ook bezig met het beheer van schrale (voedselarme) hooilanden, die sinds de jaren 70 op dezelfde manier worden beheerd.

„Vroeger werden die met de zeis

Die gebieden zien er niet alleen heel fleurig uit, maar dragen ook mooie namen

—Nico de Bruin

gemaaid en tegenwoordig gebruiken we daar weliswaar ander materieel voor, zoals eenassige trekkers, het principe van hooien is overeind gebleven. Door jarenlang het gewas af te voeren zijn we de bodem aan het verschromen, waardoor onze hooilanden er momenteel bijzonder bloemrijk uit zien. Dat hooien doen we tegen eind juli begin augustus.”

Die gebieden zien er niet alleen heel fleurig uit, maar dragen ook mooie namen zoals Smoutjes Vlietlanden en Zijdebrug. In de hooilanden groeien onder meer waterdriblad, moeraskartelblad, kale jonker, brede orchis en wateraardbei.

Taboe

Spaanse ruiter is heel bijzonder en bij uitstek kenmerkend voor blauwgraslanden. Door de vernietiging van oude cultuurlandschappen is Spaanse ruiter in hoog tempo achteruit gegaan, zodat het voorkomen van deze soort tegenwoordig beperkt is tot natuurreservaten, waar een op de flora afgestemd beheer wordt gevoerd. Het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen en kunstmest is daarbij taboe. In de omgeving van de Zijdebrug staan tientallen Spaanse ruiters bij elkaar. De warm rood-paarse bloemkleur steekt fel af bij de grijze tinten van de rest van de plant. De Spaanse ruiter is dan wel een distel, maar is wat dat betreft duidelijk minder 'bewapend' dan zijn bekende soortgenoten als de speerdistel en de akkerdistel.

BLAUWGRASLAND

Weinig of niet bemeste hooilanden

Blauwgrasland is een term voor een soortenrijke plantengemeenschap van weinig of niet bemeste hooilanden.

In het algemeen gaat het om schrale, zure veengronden met parnassia, klokjesgentiaan, zonnedauw en diverse orchideeën als

karakteristieke soorten. Het totale oppervlak van dergelijke hooilanden in Nederland is ingekrompen van tienduizenden hectares tot minder dan honderd hectare, in België en Noordwest-Duitsland zijn ze zo goed als verdwenen.

▲ In blauwgraslanden komen meerdere soorten orchideeën voor.